

D. Hoogendoorn (1914-1990)

De eerlijkheid gebiedt te bekennen dat de levensloop van de Overijsselse huisarts Dick Hoogendoorn iets sympathieks uitstraalt, althans voor degene die bescheidenheid, ijver en speurzin als deugden erkent. In deze biografische miniatuur geen ambities naar wetenschappelijk decorum, geen intellectueel exhibitionisme ten koste van anderen of zucht naar positie en erkenning, maar de zeldzame combinatie van een geëngageerde medische praktijkvoering en wetenschappelijke reflectie die resulteert in publikaties die ook buiten de waan van de dag hun waarde behouden. Meer dan wie ook onder zijn tijdgenoten en collega's was Hoogendoorn de principaal van de numerieke dimensie van de geneeskundige praktijk en het functioneren van de gezondheidszorg. In menige ballon van vermoedens en gedachten stak hij de priem van het getal en uit de verwarrende mengeling van indrukken en ervaringen construeerde hij wiskundig onderbouwde inzichten die zich door relativeering en accentuering van de gevestigde opinies wezenlijk onderscheidde.

Hoogendoorn werd op 10 oktober 1914 te Bodegraven geboren, volgde het Christelijk gymnasium te Utrecht, studeerde geneeskunde te Utrecht, en vestigde zich na zijn artsexamen (eind 1940) in Wijhe, de plaats waar men hem dertig jaar lang als huisarts heeft gekend en gewaardeerd. Gestimuleerd en begeleid door zijn vrienden in de kindergeneeskunde ontplooipte Hoogendoorn tijdens en direct na de oorlog zijn statistische en epidemiologische belangstelling, met als resultaat een proefschrift 'Over de

diphterie in Nederland. Epidemiologie en prophylaxe', dat hem in 1948 cum laude de doctorstitel opleverde en dat in de Nederlandse medische bibliografie nog altijd als een monumentum voor de epidemiologie staat gemarkeerd. Sindsdien bevestigde en versterkte Hoogendoorn zijn meesterschap in de medische demografie met tal van publikaties over de meest uiteenlopende onderwerpen, maar met steeds de statistiek en epidemiologie als noemer. Zijn stuwend werk achter de Stichting Medische Registratie was voor zijn biograaf Pannekoek terecht aanleiding hem als "de grondlegger van de epidemiologie van de ziekenhuismorbiditeit" te kwalificeren, een epitheton ornans dat des te sterker oplicht wanneer men zich verplaatst in een tijd dat (intercollegiale) toetsing, controle en planning nog vage begrippen waren die nauwelijks waren geoperationaliseerd. Wanneer de huisartsgeneeskunde in Nederland onderwerp van geschiedschrijving wordt, dan verdient het werk van Hoogendoorn een afzonderlijk hoofdstuk, al was het maar vanwege zijn bijdrage tot de profilering van de verloskundige taken van de huisarts. Kort nadat de Vrije Universiteit hem in oktober 1990 een eredoctoraat had verleend voor zijn wetenschappelijke prestaties overleed deze nestor van de Nederlandse epidemiologie, deze minister misericordiae en magister scientiae. •

prof. dr M.J. van Lieburg

Foto voorplaat afkomstig uit de collectie van de Vereniging Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde.